

Posudek oponenta bakalářské práce

Název práce: Hledisko, čas a prostor v Sokurovově filmu Ruská archa – záběr-sekvence jako prostředek umělecké motivace

Autor práce: Ladislav Klimeš

Vedoucí práce: PhDr. Václav Hájek, Ph.D.

Oponent: Mgr. Vojtěch Rynda

Ladislav Klimeš si ve své bakalářské práci stanovil úkol analyzovat a interpretovat film Alexandra Sokurova Ruská archa. Ke snímku natočeném v jediném záběru přistupuje pomocí neoformalistické analýzy a naratologické teorie Seymoura Chatmana.

Práce vykračuje jistou nohou – trefnou, byť letmou (co do prostoru i pokryté filmografie) orientací v Sokurovově tvorbě. Padnou zmínky o režisérových klíčových postupech (metaforizace lidského údělu způsobem rámování obrazu), významových osách (vztah mezi Východem a Západem v evropském smyslu) a odvážná srovnání (Tarkovského dlouhé záběry jsou podle autora podmíněné životem, Sokurovovy determinovány smrtí; str. 13).

Následující kapitoly, které se prezentují jako teoretické zakotvení práce, jsou však všechno jiné než „jisté“. U práce soustředící se na analýzu jednoho filmu není třeba rekapitulovat historii filmové teorie, nota bene tak náhodným způsobem, který staví do jedné věty Arnheima a Deleuze a o pár vět později konstruuje pleonasmus „stříhová montáž“ (buď stříhová skladba, nebo filmová montáž). Pasáže věnované neoformalismu pak tonou v nepřesnostech a přebytcích adjektiv („Syžet označuje všechno, co může v promítaném filmu na projekčním plátně filmový divák vidět“ na str. 22 – syžet označuje něco jiného, film být promítaný prostě musí, aby byl vidět, promítá se na plátno, a když se na něj někdo dívá, tak je filmovým divákem jaksi automaticky; stačilo by napsat, že syžet je to, co divák ve filmu vidí, a ani to není pravda). Autor je schopen uvést, že bude mluvit o čtyřech položkách (mody narace), ale jednu pak zcela vynechá (parametrický mod). Naznačuje, že postava vypravěče „může mít 'něco společného'“ s režisérem (str. 30, podobně str. 45), ale přitom není problém zjistit, že Sokurov vypravěče opravdu sám namluvil. A i když autor průběžně používá termín „záběr-sekvence“, jakžtakž ho definuje až v polovině práce (str. 29), a to ještě jaksi bokem a bez citace.

Autor si vybral vhodnou literaturu a příhodně ji cituje, ale málokdy ji dokáže použít aktivně a kreativně. Hlavní problém práce totiž spočívá v tom, že autor neustále informuje o tom, co hodlá provést, ale až na výjimky (zejména str. 31, 33, 34 a několik dalších) se k argumentaci prakticky nedostane, jen opakuje základní teze (zejména Sokurovovo vlastní tvrzení, že kontinuální záběr v Ruské arše je pouhé médium – nikoli cíl nebo umělecký úkol). Repeticí je práce plná: opakuje se informace o počtu orchestrů, opakuje se dokonce úvodní motto, opakují se hlavní teze (např. na str. 39, daleko za polovinou práce) i výchozí informace (např. str. 45 před kapitolou 3.2.2.). Relativně slušně je obhájena hypotéza o principu „znejišťování“.

Stylisticky autor dost nevhodně průběžně používá první osobu (neustálé „budu“ či nekonzistentní občasné „budeme“ se přibližně od poloviny práce změní v minulý čas, aniž by k něčemu skutečně došlo), dopouští se banalit a balastních neobratností (výrazy jako „jak bylo uvedeno“, „bylo by zbytečné“, „je zřejmé“ či „není třeba opakovat“ jsou koncentrované na str. 44, ale vyskytují se průběžně).

Práce disponuje precizně provedenými přílohami včetně obrazových, horší je to s poznámkovým aparátém: často obsahuje poznámky, které jsou zbytné nebo evidentní (110 na str. 47), jinde odkaz na zcela zásadní definice chybí (odkaz na Bordwellovy vlastnosti narace na str. 24). Dobrý dojem nedělá ani velmi divoké zacházení s interpunkcí (chyba se najde prakticky na každé stránce),

chybné ohýbání vlastních jmen (např. „v rámci Ejzenštejnovo stylu“, str. 47) a zejména jejich komolení: Seymour Chatman je ve všech případech psán jako Seymor, kameramanovi filmu Tilmanu Büttnerovi vždy chybí umlaut.

Autor práce zjevně umí akademicky pracovat se zdroji a formální požadavky jeho text splňuje, ale co do originálního myšlenkového přínosu jede jaksí „na volnoběh“: stanoví (cizí) tezi, kterou chce obhájit, pak ji pouze oťukává a ilustruje a nakonec ji prohlásí za prokázanou.

Práce Ladislava Klimeše splňuje akademické požadavky a doporučuji ji k obhajobě, ale navrhuji známku 3.

V Praze 4. 9. 2013

Mgr. Vojtěch Rynda
oponent práce